

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

1. САГЛЕДАВАЊЕ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Развој тржишта услуга представља један од кључних покретача економског раста, нарочито у условима либерализације трговине услугама и процеса правне хармонизације са правом Европске уније у области пословног настањивања и пружања услуга. Посебан значај за унапређење правних, институционалних и административних услова за развој трговине услугама има имплементација Директиве 2006/123/ЕЗ о услугама, која пружа механизме за успостављање слободног кретања услуга и отклањање административних и регулаторних препрека, кроз поједностављење процедура и унапређење транспарентности регулаторног оквира.

Један од кључних инструмената предвиђених Директивом о услугама јесте успостављање Јединствене контактне тачке (Point of Single Contact – PSC), као централне приступне тачке која пружаоцима услуга омогућава приступ свим релевантним информацијама и поступцима у вези са условима за пословно настањивање и пружање услуга на територији једне државе.

Тржиште услуга у Републици Србији представља један од најзначајнијих сегмената привреде, са растућим учешћем у укупној економској активности и запослености. Развој услужних делатности прати потреба за ефикасним, транспарентним и предвидивим регулаторним оквиром који омогућава једноставан приступ тржишту, како домаћим тако и страним пружаоцима услуга.

У постојећем систему, услови за пословно настањивање и пружање услуга уређени су бројним секторским прописима и подзаконским актима, док су надлежности за њихово спровођење распоређене између више органа јавне власти на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Такав приступ доводи до фрагментације информација и поступака, као и повећаних административних трошкова за привредне субјекте.

Република Србија је у претходном периоду остварила значајан напредак у развоју електронске управе. Према међународним показатељима развијености е-Управе, Србија се сврстава у групу земаља са високим нивоом развоја он-лајн јавних услуга, уз континуирано побољшање индекса који мере доступност и квалитет дигиталних сервиса. Посебно је уочљив напредак у домену он-лајн услуга, што указује на постојање адекватних техничких и институционалних капацитета за дигитализацију поступака.

Међутим, упркос укупном развоју е-Управе, дигитални сервис и информације релевантне за приступ тржишту услуга нису системски обједињени. Информације о условима за отпочињање и обављање услужних делатности, као и подаци о поступцима, надлежним органима и могућностима електронског подношења захтева, доступни су на више различитих интернет презентација, портала и регистара органа јавне власти. Недостатак јединственог приступа и стандардизоване размене података отежава

проналажење релевантних информација, повећава време и трошкове које привредни субјекти улажу у испуњавање регулаторних захтева и смањује правну сигурност.

У том контексту, доношењем Закона о услугама успостављен је нормативни основ за уређење приступа тржишту услуга и усклађивање са правним тековинама Европске уније, укључујући и обавезу успостављања Јединствене електронске контактне тачке. Постојеће стање указује на потребу за даљим институционалним и техничким унапређењем, кроз успостављање јединствене електронске тачке контакта која би омогућила централизован приступ информацијама, електронско вођење поступака и бољу координацију органа јавне власти, у складу са законом и међународним обавезама Републике Србије.

2. УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉЕВА

Циљ доношења предложеног подзаконског акта је унапређење приступа тржишту услуга у Републици Србији кроз успостављање јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ), повећање транспарентности, смањење административног оптерећења и олакшано остваривање права на пословно настањивање и прекогранично пружање услуга, у складу са Законом о услугама и правним тековинама Европске уније.

Овај циљ је у складу са Националним програмом за усвајање правних тековина ЕУ 2024 – 2027, као и стратешким документима у области развоја е-Управе, који предвиђају успостављање електронских сервиса и поједностављивање приступа административним процедурама за привредне субјекте.

Показатељи за праћење остварења циља

Назив показатеља	Почетна вредност (2026)	Циљана вредност (2027)
Успостављена ЈЕКТ	0	1
Број услужних делатности обухваћених ЈЕКТ-ом	0	минимум 80

Описи показатеља

Успостављеност Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ): Показатељ мери да ли је ЈЕКТ успостављен као централни електронски сервис за пружаоце услуга. Тренутно стање: ЈЕКТ није успостављен, али су за успостављање одређена средства у кроз ИПА пројекат који се тренутно спроводи. Припрема се садржај портала и ради са на софтверским решењима за успостављање.

Број услужних делатности обухваћених ЈЕКТ-ом: Показује број услужних делатности за које је пописан садржај информација за ЈЕКТ портал.

Циљана вредност од најмање 80 услужних делатности заснива се на обухвату делатности идентификованих у оквиру ИПА пројекта, које у потпуности потпадају под примену Директиве о услугама.

Извори провере: Подаци се прикупљају путем портала ЈЕКТ, система е-Управе и интерних извештаја надлежног министарства, на годишњем нивоу.

3. ИДЕНТИФИКОВАЊЕ ОПЦИЈА

У циљу избора најбољег решења у поступку израде овог подзаконског акта разматране су различите опције за остваривање утврђених циљева, укључујући и опцију задржавања постојећег стања.

***Status quo* опција – односно опција задржавања постојећег стања без увођења промена или интервенција**

Задржавање постојећег стања, у коме Јединствена електронска контактна тачка није успостављена, подразумева да информације остају распоређене на веб страницама и порталима појединачних органа јавне власти, што отежава њихово проналажење и повећава административно оптерећење привредних субјеката. Ограничена је транспарентност услова за приступ тржишту услуга, посебно за оне који пружају услуге преко граница, а законске и европске обавезе Републике Србије, предвиђене Законом о услугама и Директивом 2006/123/ЕЗ, не би биле испуњене.

Такође, Законом о услугама је прописана обавеза доношења подзаконског акта, тако да недоношењем овог прописа не би била испуњена обавеза.

Изабрана опција – доношење подзаконског акта

У циљу испуњавања законских обавеза и остваривања утврђених циљева, као најпогодније решење идентификована је опција доношења подзаконског акта којим се успоставља Јединствена електронска контактна тачка (ЈЕКТ).

Разлози за доношење подзаконског акта су следећи:

1. **Испуњавање законских обавеза:** Законом о услугама прописана је обавеза успостављања ЈЕКТ-а, а подзаконски акт представља инструмент за регулисање начина његове имплементације и одређивање надлежности, обима информација и поступака. Без доношења овог акта, законска обавеза не би била испуњена.
2. **Испуњавање обавеза према ЕУ:** Република Србија има обавезу усаглашавања са Директивом 2006/123/ЕЗ о услугама и другим европским прописима. Успостављање ЈЕКТ-а као централизованог система, регулисаног подзаконским актом, представља конкретан корак у процесу хармонизације правних тековина са ЕУ.
3. **Обезбеђивање привреди могућности да на једном месту нађу све услове за отпочињање и обављање услужних делатности.**

Међународна упоредна пракса

У циљу избора одговарајућег модела успостављања Јединствене електронске контактне тачке, разматрана је пракса држава чланица Европске уније у примени Директиве 2006/123/ЕЗ о услугама.

Упоредна анализа показује да су у државама чланицама ЕУ примењена различита институционална и организациона решења, али да се у већини случајева Јединствена

контактна тачка успоставља као централна електронска тачка приступа информацијама, која корисницима омогућава јасан и структуриран увид у услове и поступке за пословно настањивање и пружање услуга.

Истовремено, у највећем броју држава чланица, Јединствена контактна тачка не замењује постојеће системе електронске управе, већ функционише као информативно и координационо чвориште, које кориснике упућује на надлежне органе и постојеће електронске поступке. Управљање Јединственом контактном тачком најчешће је поверено органима јавне управе, уз јасно дефинисане механизме координације и одговорности за ажурност података.

Пракса такође показује да се успостављање Јединствене контактне тачке спроводи фазно, почев од обезбеђивања поузданих и јавно доступних информација, а затим постепеним унапређењем функционалности и повезивањем са електронским управним поступцима, у складу са институционалним и техничким капацитетима.

Наведена искуства указују да је за Републику Србију, имајући у виду постојећи ниво развоја електронске управе и чињеницу да значајан број електронских услуга већ постоји у оквиру портала еУправа и секторских система, најпримеренији модел ЈЕКТ-а који функционише као јединствена тачка приступа и информисања, уз ослањање на постојеће институционалне и техничке ресурсе.

4. АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ЕФЕКТА

Предложена решења у оквиру успостављања Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ) имају за циљ унапређење пословног окружења и ефикасности административних процедура у сектору услуга. Успостављањем интегрисане и централизоване платформе за приступ информацијама и електронским сервисима, привредни субјекти ће моћи лакше и брже да отпочну и обављају своје делатности, што утиче на смањење трошкова и повећање продуктивности.

За привредне субјекте, предложена решења не уводе нове административне поступке нити финансијске обавезе. Све постојеће процедуре биће доступне на једном месту, у дигиталном облику, са могућношћу електронског приступа и интеракције са надлежним органима. Олакшање у раду посебно ће се осетити код малих предузећа, која често немају интерне ресурсе за техничка ажурирања и правну усклађеност, а која су највише изложена трошковима сложених и разноликих административних захтева. Дугорочно, ова решења ће омогућити смањење времена потребног за испуњавање законских обавеза, смањење оперативних трошкова и повећање конкурентности, као и већу предвидивост пословног окружења.

Прописи који регулишу приступ ЈЕКТ-у и електронским услугама омогућиће привредним субјектима да лакше уђу на тржиште и повећају своју видљивост, што ће подстаћи фер конкуренцију и развој нових услужних делатности. Потпуна транспарентност услова и процедура обезбеђује повољније услове за регистравање нових субјеката, олакшава сарадњу са државним органима и смањује ризик од неправилности или непотребних административних казни.

За државне органе, иницијална имплементација ЈЕКТ-а доноси додатне трошкове у смислу развоја платформе, интеграције постојећих административних процедура и обуке запослених. Међутим, дугорочно се очекује значајно смањење оперативних издатака и повећање ефикасности кроз смањење броја директних упита од стране привреде.

Централизацијом информација, државни органи ће остварити већи ниво транспарентности и предвидивости, што повећава поверење привреде и ствара услове за одрживи раст сектора услуга.

ЈЕКТ доприноси већој интеграцији и доступности услуга, што може позитивно утицати на раст БДП-а сектора услуга и економије у целини, посебно у дугорочном периоду, кроз повећање обима пружених услуга и смањење баријера у пословању.

5. АНАЛИЗА ЕФЕКТА НА ДРУШТВО

Успостављање Јединственог електронског контакта за тржиште услуга (ЈЕКТ) има значајан утицај на друштво кроз унапређење информација, ефикасности и транспарентности у сектору услуга. Централизацијом информација о условима и поступцима за пословно настањивање и пружање услуга, свим корисницима се обезбеђује равноправан и недискриминаторан приступ релевантним подацима, без обзира на место пословања или географску удаљеност.

Посебан позитиван ефекат очекује се за микро, мала и средња предузећа и предузетнике, који често немају довољно административних и правних ресурса за сналажење у сложеном регулаторном окружењу. ЈЕКТ ће омогућити једноставније информисање и лакше испуњавање законских услова, чиме се подстиче предузетништво и улазак нових субјеката на тржиште услуга.

Систем доприноси и унапређењу правне сигурности, јер пружа јасне, ажурне и званичне информације о важећим прописима и надлежним органима. На тај начин смањује се ризик од погрешног тумачења прописа и неједнаког поступања органа јавне власти, што има позитиван утицај на поверење у институције.

Иако ЈЕКТ не уводи нова права нити обавезе за грађане и привреду, његово функционисање доприноси општем друштвеном интересу кроз унапређење услова за економску активност, повећање транспарентности јавне управе и стварање повољнијег амбијента за одрживи развој сектора услуга.

6. АНАЛИЗА ЕФЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Успостављање Јединственог електронског контакта за тржиште услуга (ЈЕКТ) нема директан утицај на физичке елементе животне средине, као што су квалитет воде, ваздуха, земљишта, бука или биодиверзитет. Систем се односи на унапређење информационих и административних процеса у сектору услуга, те не доводи до деградације природних ресурса.

Међутим, све процедуре и административне радње могу се спроводити електронским путем. То доводи до значајног смањења употребе папира, што повољно утиче на очување шума и смањење отпада.

7. АНАЛИЗА УПРАВЉАЧКИХ ЕФЕКТА

Систем Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ) омогућиће држави да ефикасно управља информацијама о услужним делатностима. Министарство надлежно за ЈЕКТ има потпуну одговорност за креирање базе података, размену информација са другим институцијама и пружање подршке корисницима.

За успешну примену уредбе потребно је спровести следеће активности:

Активност	Рок	Одговорни орган
Именовање администратора ЈЕКТ-а	У року од 30 дана од дана ступања уредбе на снагу	Министарство унутрашње и спољне трговине
Успостављање иницијалне листе услужних делатности	У року од 60 дана од дана ступања на снагу уредбе	Министарство унутрашње и спољне трговине
Именовање контакт лица за ЈЕКТ у органима јавне власти	У року од 60 дана од доношења уредбе, а пет дана од дана пријема захтева	Органи јавне власти
Успостављање и пуштање у рад ЈЕКТ портала	Крај новембра 2026. године	Министарство унутрашње и спољне трговине
Обука администратора и контакт лица	Пре пуштања система у рад и континуирано	Министарство унутрашње и спољне трговине
Редовно ажурирање података	Континуирано; најмање једном годишње	Министарство унутрашње и спољне трговине

Одговорност за спровођење ове уредбе има министарство надлежно за послове трговине, које има централну координациону улогу у успостављању и функционисању ЈЕКТ, укључујући прикупљање, обраду и објављивање података, комуникацију са органима јавне власти, успостављање и ажурирање листе услужних делатности. У Министарству унутрашње и спољне трговине, ове послове оперативно ће обављати запослени у одељењу за трговину и развој конкуренције. Органи јавне власти надлежни су за достављање тачних, потпуних и ажурних података из свог делокруга, као и за благовремено обавештавање о свим променама, при чему руководиоци органа одређују контакт лица за ЈЕКТ која су непосредно задужена за размену података са надлежним министарством. Међуинституционална сарадња остварује се континуирано, кроз стандардизовану размену информација. Портал ЈЕКТ ће садржати све потребне информације за покретање и обављање услужних делатности, уз подршку постојећих регистара и база података.

За спровођење ове уредбе ангажују се постојећи институционални, кадровски и технички капацитети надлежних органа. Јавна управа има капацитете да спроведе ову опцију, уз постојеће обуке државних службеника и учешће у европским радним групама. Додатна улагања нису значајна и односе се превасходно на обуку запослених и унапређење интерних процедура. Имајући у виду постојећи ниво развијености електронске управе и доступне ресурсе, оцењује се да су капацитети надлежних органа довољни за ефикасну примену ове уредбе, уз континуирано унапређење координације и стручних знања запослених.

8. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКИХ ЕФЕКТА

Подзаконски акт сам по себи не ствара нове буџетске обавезе, већ омогућава реализацију активности већ финансираних у оквиру ИПА пројекта.

Успостављање Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ) подразумева иницијалне трошкове за развој ИТ система, обуку запослених и интеграцију са постојећим регистрима и базама података. Ови трошкови ће бити финансирани преко ИПА пројекта.

Дугорочно, ЈЕКТ ће омогућити уштеде кроз смањење административног оптерећења државних службеника и привреде, бољу координацију између институција и смањење броја грешака и кашњења у процесима. Такође, централизована база података и електронска администрација допринеће бржем и јефтинијем пружању услуга привреди.

9. ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА

Предложена мера се односи на успостављање и функционисање Јединствене електронске контактне тачке (ЈЕКТ) и директно укључује искључиво државне органе и институције. С обзиром на то да се ради о унутрашњој организационој и ИТ промени у јавним органима, која не ствара нова права или обавезе за грађане и привреду, нису спроведене јавне консултације са трећим странама.

Међутим, текст предлога је прослеђен на мишљење свим релевантним институцијама, укључујући надлежне органе који ће бити директно укључени у рад ЈЕКТ-а. Овим је омогућено да све релевантне институције дају примедбе и предлоге унутар постојећег организационог оквира, чиме је обезбеђена потребна координација и усклађеност са надлежностима јавних органа.

Тако формулисан приступ омогућава ефикасно увођење система ЈЕКТ унутар јавне управе, уз транспарентност и укљученост свих надлежних органа, без потребе за ширим јавним консултацијама.